

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 7 juni 2016*

”Begäran om förhandsavgörande — Förordning (EU) nr 604/2013 — Fastställande av den medlemsstat som är ansvarig för att pröva en asylansökan som en tredjelandsmedborgare har lämnat in i någon medlemsstat — Artikel 18 — Återtagande av en asylsökande vars ansökan är under prövning — Artikel 19 — Ansvarets upphörande — Vistelse under minst tre månader utanför medlemsstaternas territorium — Nytt förfarande för att fastställa ansvarig medlemsstat — Artikel 27 — Rättsmedel — Domstolsprövningens omfattning”

I mål C-155/15,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (Sverige) genom beslut av den 27 mars 2015, som inkom till domstolen den 1 april 2015, i målet

George Karim

mot

Migrationsverket,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, vice ordföranden A. Tizzano, avdelningsordförandena R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen (referent), J.L. da Cruz Vilaça, A. Arabadjiev, C. Toader, D. Šváby och F. Biltgen samt domarna J.-C. Bonichot, M. Safjan, E. Jarašiūnas, C.G. Fernlund, C. Vajda och S. Rodin,

generaladvokat: E. Sharpston,

justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 15 december 2015,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- George Karim, genom I. Aydin, advokat, och C. Hjorth, jur. kand.,
- Migrationsverket, genom H. Hedebris och M. Bergdahl, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: svenska.

- Sveriges regering, genom A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson, N. Otte Widgren, E. Karlsson och L. Swedenborg, samtliga i egenskap av ombud,
- Tjeckiens regering, genom M. Smolek och J. Vlácil, båda i egenskap av ombud,
- Greklands regering, genom M. Michelogiannaki, i egenskap av ombud,
- Frankrikes regering, genom F.X. Bréchet och D. Colas, båda i egenskap av ombud,
- Nederländernas regering, genom K. Bulterman och B. Koopman, båda i egenskap av ombud,
- Schweiz regering, genom C. Bichet, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom M. Condou-Durande, C. Tufvesson och K. Simonsson, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 17 mars 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 19 och 27 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (EUT L 180, 2013, s. 31).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan George Karim, som är syrisk medborgare, och Migrationsverket (Sverige). Målet rör Migrationsverkets beslut att avvisa George Karims ansökan om uppehållstillstånd och att överföra honom till Slovenien.

Tillämpliga bestämmelser

- 3 Skäl 19 i förordning nr 604/2013 har följande lydelse:

”För att garantera ett effektivt skydd av den berörda individens rättigheter är det viktigt att fastställa rättssäkerhetsgarantier och rätten till ett effektivt rättsmedel i samband med beslut om överföring till den ansvariga medlemsstaten, särskilt i enlighet med artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. För att säkerställa respekten för internationell rätt bör ett effektivt rättsmedel för sådana beslut omfatta prövning såväl av tillämpningen av denna förordning som av den rättsliga och faktiska situationen i den medlemsstat till vilken den sökande överförs.”

- 4 I artikel 18.1 i denna förordning föreskrivs följande:

”Den ansvariga medlemsstaten ska vara skyldig att

...

- b) på de villkor som anges i artiklarna 23, 24, 25 och 29 återta en sökande vars ansökan är under prövning och som har lämnat in en ansökan i en annan medlemsstat eller som befinner sig i en annan medlemsstat utan uppehållstillstånd,

...”

- 5 I artikel 19.2 i nämnda förordning stadgas följande:

”De skyldigheter som anges i artikel 18.1 ska upphöra om den ansvariga medlemsstaten, när den anmodas att överta eller återta en sökande ..., kan konstatera att den berörda personen har lämnat medlemsstaternas territorium under minst tre månader, om han eller hon inte har ett giltigt uppehållstillstånd som utfärdats av den ansvariga medlemsstaten.

En ansökan som lämnas in efter en period av frånvaro som avses i första stycket ska betraktas som en ny ansökan, som ger upphov till ett nytt förfarande för fastställande av ansvarig medlemsstat.”

- 6 Artikel 27.1 och 27.5 i direktivet har följande lydelse:

”1. En sökande ... ska ha rätt till ett effektivt rättsmedel, i form av överklagande eller omprövning i domstol av de faktiska och rättsliga omständigheterna när det gäller ... beslut om överföring.

...

5. Medlemsstaterna ska se till att den berörda personen har tillgång till rättsligt bistånd samt, om så krävs, språkligt stöd.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 7 George Karim ansökte om internationellt skydd i Sverige den 3 mars 2014.
- 8 Vid sökning i Eurodacsystemet framkom att George Karim redan hade ansökt om sådant skydd i Slovenien den 14 maj 2013. Migrationsverket begärde därför, den 20 mars 2014, med stöd av artikel 18.1 b i förordning nr 604/2013, att de slovenska myndigheterna skulle återta honom.
- 9 Begäran om återtagande bifölls av slovenska myndigheter den 3 april 2014. Migrationsverket meddelade därefter dessa myndigheter att George Karim hade gjort gällande att han varit utanför medlemsstaternas territorium under mer än tre månader efter det att han lämnat sin första asylansökan, och att det i George Karims pass fanns en inresestämpel från Libanon daterad till den 20 juli 2013. Efter skriftväxling vidhöll slovenska myndigheter den 12 maj 2014 samtycket till att återta George Karim.
- 10 Migrationsverket beslutade den 13 maj 2014 att avvisa George Karims ansökan om uppehållstillstånd, inbegripet ansökan om internationellt skydd, och avskriva ärendet om statusförklaringar, samt beslutade att överföra honom till Slovenien.
- 11 George Karim överklagade Migrationsverkets beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm (Sverige) som avslog överklagandet. Som skäl för avgörandet anförde förvaltningsrätten att när en medlemsstat har accepterat att återta en asylsökande, kan denne endast ifrågasätta sin överföring till denna medlemsstat genom att åberopa systembrister.
- 12 George Karim överklagade förvaltningsrättens dom till Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen. Till stöd för sin talan anförde han, för det första, att Republiken Slovenien inte är den medlemsstat som är ansvarig för att pröva hans asylansökan, eftersom han har varit utanför medlemsstaternas territorium i mer än tre månader efter det att han lämnade in den första asylansökan. För det andra har han anført att det finns humanitära skäl för att överföring inte ska ske, och att asyلفörfarandet i Slovenien innehåller systembrister.

13 Mot denna bakgrund beslutade Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

- ”1) Innebär de nya bestämmelserna om effektiva rättsmedel i förordning 604/2013 (p. 19 i preambeln och artikel 27 p. 1 och 5) att en asylsökande ska ha möjlighet att även ifrågasätta [tillämpningen av] kriterierna i kapitel III i förordningen för att överföra honom eller henne till en annan medlemsstat som har samtyckt till mottagandet? Eller kan ett effektivt rättsmedel begränsas till att endast gälla rätten till en prövning av om det finns systembrister beträffande asyلفörfarandet och mottagningsvillkoren i den medlemsstat dit sökanden ska överföras (på motsvarande sätt som domstolen uttalat i [sin dom av den 10 december 2013, Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813)])?”
- 2) För det fall domstolen anser att det ska vara möjligt att ifrågasätta [tillämpningen av] kriterierna i kapitel III i förordningen önskas även svar i följande fråga. Innebär artikel 19.2 i förordning 604/2013 att förordningen inte får tillämpas om den asylsökande visar att han eller hon har varit utanför medlemsstaternas territorium i minst tre månader?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den andra frågan

- 14 Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen har ställt den andra frågan, som ska prövas först, för att få klarhet i huruvida artikel 19.2 i förordning nr 604/2013 ska tolkas så, att denna bestämmelse, i synnerhet dess andra stycke, är tillämplig på en tredjelandsmedborgare som efter att ha lämnat in en första asylansökan i en medlemsstat visar att han eller hon har varit utanför medlemsstaternas territorium i minst tre månader innan vederbörande lämnar in en ny asylansökan i en annan medlemsstat.
- 15 I artikel 19.2 första stycket i förordning nr 604/2013 föreskrivs visserligen att de skyldigheter i fråga om övertagande eller återtagande av en asylsökande som följer av artikel 18.1 i förordningen i princip ska upphöra om den ansvariga medlemsstaten, när den anmodas att överta eller återta en asylsökande, kan konstatera att vederbörande har varit utanför medlemsstaternas territorium i minst tre månader.
- 16 I artikel 19.2 andra stycket i nämnda förordning föreskrivs emellertid att en ansökan som lämnas in efter en sådan period av bortovaro ska betraktas som en ny ansökan, som ger upphov till ett nytt förfarande för fastställande av ansvarig medlemsstat.
- 17 Av detta följer att om en tredjelandsmedborgare, efter att ha lämnat in en första asylansökan i en medlemsstat, har varit utanför medlemsstaternas territorium i minst tre månader innan vederbörande lämnar in en ny asylansökan i en annan medlemsstat, är den medlemsstat i vilken den nya asylansökan har lämnats in skyldig att i enlighet med bestämmelserna i denna förordning genomföra förfarandet för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva den nya ansökan.
- 18 Den andra frågan ska följaktligen besvaras enligt följande. Artikel 19.2 i förordning nr 604/2013 ska tolkas så, att denna bestämmelse, i synnerhet dess andra stycke, är tillämplig på en tredjelandsmedborgare som efter att ha lämnat in en första asylansökan i en medlemsstat visar att han eller hon har varit utanför medlemsstaternas territorium i minst tre månader innan vederbörande lämnar in en ny asylansökan i en annan medlemsstat.

Den första frågan

- 19 Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 27.1 i förordning nr 604/2013, jämförd med skäl 19 i förordningen, ska tolkas så, att en asylsökande, i en sådan situation som den som är aktuell i det nationella målet, till stöd för ett överklagande av ett beslut om överföring av vederbörande får åberopa att ansvarskriterierna i kapitel III i förordningen har tillämpats felaktigt.
- 20 Av beslutet om hänskjutande framgår att klaganden i det nationella målet, till stöd för sitt överklagande av beslutet om överföring av honom, inte åberopar att en av bestämmelserna i kapitel III i förordning nr 604/2013 har åsidosatts, utan i stället gör gällande att fastställandet av att Republiken Slovenien är ansvarig medlemsstat strider mot särskilda bestämmelser i artikel 19.2 i förordningen avseende det fallet att en tredjelandsmedborgare, efter att ha lämnat in en första asylansökan i en medlemsstat, har varit utanför medlemsstaternas territorium i minst tre månader innan vederbörande lämnar in en ny asylansökan i en annan medlemsstat.
- 21 För att ge Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen ett användbart svar måste domstolen följaktligen avgöra huruvida artikel 27.1 i nämnda förordning, jämförd med skäl 19 i förordningen, ska tolkas så, att en asylsökande, i en sådan situation som den som är aktuell i det nationella målet, till stöd för ett överklagande av ett beslut om överföring av vederbörande får åberopa att bestämmelserna i artikel 19.2 i förordningen har åsidosatts.
- 22 Av punkterna 30–61 i domen av den 7 juni 2016, Ghezelbash (C-63/15) framgår att artikel 27.1 i förordning nr 604/2013, jämförd med skäl 19 i förordningen, ger asylsökande rätt till ett effektivt rättsmedel mot ett beslut om överföring av dem, vilken bland annat kan innefatta en prövning av tillämpningen av förordningen och som således kan leda till att en medlemsstats ansvar ifrågasätts, även när det inte finns några systembrister – vad beträffar asyلفörfarandet och mottagningsvillkoren för asylsökande i den medlemsstaten – som gör att asylsökande riskerar att utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling, i den mening som avses i artikel 4 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- 23 Tillämpningen av förordning nr 604/2013 bygger visserligen huvudsakligen på ett förfarande för fastställande av ansvarig medlemsstat, som bestäms på grundval av de kriterier som anges i kapitel III i denna förordning (dom av den 7 juni 2016 Ghezelbash, C-63/15, punkt 41). I bestämmelsen i artikel 19.2 andra stycket i förordningen fastställs emellertid ramen för genomförandet av detta förfarande när en tredjelandsmedborgare, efter att ha lämnat in en första asylansökan i en medlemsstat, har varit utanför medlemsstaternas territorium i minst tre månader innan vederbörande lämnar in en ny asylansökan i en annan medlemsstat.
- 24 Såsom det erinrats om i punkt 17 ovan följer det av denna bestämmelse att den medlemsstat i vilken den nya asylansökan har lämnats in, i en sådan situation är skyldig att genomföra förfarandet för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva den nya ansökan.
- 25 Detta nya förfarande för att fastställa ansvarig medlemsstat skiljer sig från det förfarande som inledningsvis genomförts av den medlemsstat i vilken den första asylansökan lämnades in och kan leda till fastställande av en ny ansvarig medlemsstat på grundval av de kriterier som anges i kapitel III i förordning nr 604/2013.
- 26 När ett överföringsbeslut har överklagats till en domstol måste denna följaktligen kunna pröva påståenden som anförts av en asylsökande som åberopar att bestämmelsen i artikel 19.2 andra stycket i nämnda förordning har åsidosatts, för att kontrollera att det överklagade överföringsbeslutet har fattats efter en korrekt tillämpning av det i denna förordning föreskrivna förfarandet för fastställande av ansvarig medlemsstat.

- 27 Av det anförda följer att den första frågan ska besvaras enligt följande. Artikel 27.1 i förordning nr 604/2013, jämförd med skäl 19 i förordningen, ska tolkas så, att en asylsökande, i en sådan situation som den som är aktuell i det nationella målet, till stöd för ett överklagande av ett beslut om överföring av vederbörande får åberopa att bestämmelsen i artikel 19.2 andra stycket i förordningen har åsidosatts.

Rättegångskostnader

- 28 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

- 1) **Artikel 19.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat, ska tolkas så, att denna bestämmelse, i synnerhet dess andra stycke, är tillämplig på en tredjelandsmedborgare som efter att ha lämnat in en första asylansökan i en medlemsstat visar att han eller hon har varit utanför medlemsstaternas territorium i minst tre månader innan vederbörande lämnar in en ny asylansökan i en annan medlemsstat.**
- 2) **Artikel 27.1 i förordning nr 604/2013, jämförd med skäl 19 i förordningen, ska tolkas så, att en asylsökande, i en sådan situation som den som är aktuell i det nationella målet, till stöd för ett överklagande av ett beslut om överföring av vederbörande får åberopa att bestämmelsen i artikel 19.2 andra stycket i förordningen har åsidosatts.**

Underskrifter